

LIBRIS

We know
books

This publication has been supported by
the Ministry of Culture of the Czech Republic

Acest volum a fost publicat cu sprijinul
Ministerului Culturii din Republica Cehă

@ Editura EIKON

București, Calea Giulești 333, Sector 6
cod poștal 031310, România

Difuzare / distribuție carte: tel/fax: 021 348 14 74
mobil: 0733 131 145, 0728 084 802
e-mail: difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: tel: 021 348 14 74
mobil: 0728 084 802, 0733 131 145
e-mail: contact@edituraeikon.ro
web: www.librariaeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de
Consiliul Național al Cercetării Științifice (CNCS)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ČAPEK, KAREL

Krakatit / Karel Čapek ; trad. din lb. cehă de Anca Irina Ionescu. -
București : Eikon, 2024
ISBN 978-606-49-1269-5
I. Ionescu, Anca Irina (trad.)
821.162.3

DTP: Mihăiță Stroe

Coperta și coperta seriei: Rora Paliga

Editor: Valentin Ajder

Karel Čapek

Krakatit

Traducere din limba cehă
de Anca Irina Ionescu

E I K O N

București, 2024

Acesta este al treilea volum al seriei de noi traduceri
din opera lui Karel Čapek coordonată de Sorin Paliga.

În aceeași serie au apărut în anul 2024:

Război cu salamandrele

Fabrica de absolut

REGULI DE PRONUNȚIE ÎN LIMBA CEHĂ

Limba cehă folosește alfabetul latin, iar majoritatea literelor redau aceleași sunete ca și în limba română. Există câteva diferențe:

Următoarele vocale (á, é, í, ó, ú și ů) sunt vocale lungi și se pronunță cu același timbru ca și în limba română, dar cu o durată aproape de două ori mai mare față de cele fără semne diacritice. Semnul y (ý) redă sunetul i. Vocala ě se pronunță aprox. ^{ie}: děti vom pronunța d'eti; tělo - t'elo; něho - n'eho; grupul mě se pronunță mnie.

Consoanele ě, ě și ň se pronunță înmuiat: d'í, t'í, n'í: ďábel - diaabel.

Consoanele č, š, ž se pronunță ce/ci, ș, j; čaj - ceai, šel - șel, žel - jel.

Consoana ř se pronunță r', aproximativ ca în cuvântul românesc gorjan, dacă am încerca să-l despărțim în silabe astfel: go - rjan.

Consoana j se pronunță i; c se pronunță ț; grupul ch se pronunță h. Accentul se pune întotdeauna pe prima silabă. Ašadar, Čapek se pronunță Ceapek, Jiří se pronunță Iirjii, Jindřich se pronunță Iindrjih, Jirásek se pronunță Iiraasek, Tomeš se pronunță Tomeș.

În limba cehă, numele de familie ale femeilor se formează prin adăugarea terminației -ová la numele tatălui, respectiv soțului: Novák – Nováková (fiica sau soția domnului Novák). Aceeași regulă se aplică și în cazul numelor străine: Brigitte Bardotová, Hillary Clintonová, Virginie Woolfová etc. În traducerea românească, numele de familie ale femeilor străine se redau în forma cunoscută, resp. Brigitte Bardot, Hilary Clinton, Virginia Woolf, dar ale cehoaicelor în forma cu terminația -ová, deoarece așa figurează în documentele lor de identitate: Radka Denemarková, Karolína Plíšková etc.

Odată cu lăsarea serii, ceața zilei ploioase s-a îngroșat. Ai o senzație de parcă te împingi să răzbați prin masa de ceață rarefiată și umedă care se închide implacabil în urma ta. Ai vrea să fii acasă. Acasă, lângă lampa ta, în cutia cu patru pereți. Nu te-ai simțit niciodată atât de abandonat.

Prokop își croiește drum pe chei. A înghețat și fruntea i-a transpirat, atât se simte de slăbit; ar vrea să se așeze aici, pe banca asta udă, dar îi este teamă de polițiști. I se pare că s-a rătăcit; da, la Morile din Orașul Vechi cineva l-a ocolit ca pe un bețiv. De aceea acum se străduiește din răspuțeri să meargă drept. Iar acum, chiar acum un om vine drept spre el, are pălăria trasă pe ochi și gulerul ridicat. Prokop strânge din dinți, se încruntă, își încordează toți mușchii ca să meargă drept. Dar când este la un pas de trecător, i se face negru înaintea ochilor și toată lumea începe dintr-odată să se învârtască cu el; deodată vede de aproape o pereche de ochi sfredelitori, care se înfig în el, se izbește de umărul cuiva, bolborosește ceva în genul „Scuzați” și se îndepărtează cu o demnitate crispată. După alți câțiva pași, se oprește și se uită înapoi; bărbatul stă și privește intens în urma lui. Prokop își face curaj și grăbește puțin pasul; dar nu se poate abține, trebuie să se uite din nou înapoi; și iată, bărbatul stă tot acolo și îl urmărește cu privirea, cu atâta interes că și-a scos și capul din guler ca o broască țestoasă. „N-are decât să se uite”, își spune Prokop neliniștit, „acum nici n-am să mă mai uit înapoi”. Și merge cum poate mai departe; deodată aude pași în spatele lui. Bărbatul cu gulerul

ridicat îl urmează. Se pare că aleargă. Și, cuprins de o groază insuportabilă, Prokop o ia și el la fugă.

Lumea se învâрте din nou cu el. Gâfâind din greu, strângând din dinți, s-a sprijinit de un copac și a închis ochii. Îi era îngrozitor de rău, îi era teamă că se va prăbuși, că inima îi va exploda și sângele îi va țâșni pe gură. Când a deschis ochii, l-a văzut chiar în fața lui pe bărbatul cu gulerul ridicat.

– Nu sunteți inginerul Prokop? l-a întrebat bărbatul, aparent a nu știu câta oară.

– Eu... eu nu am fost acolo, a încercat Prokop să mintă.

– Unde? a întrebat bărbatul.

– Acolo, a spus Prokop, arătând cu capul undeva spre Strahov. Ce vreți de la mine?

– Nu mă recunoști? Eu sunt Tomeš. Tomeš de la tehnologie, doar mă știi!

– Tomeš, a repetat Prokop, și îi era absolut indiferent cum îl cheamă. Da, Tomeš, se înțelege. Și ce – ce vrei de la mine?

Bărbatul cu gulerul răsucit l-a apucat pe Prokop de braț.

– Stai puțin, hai să stăm jos, înțelegeți?

– Da, a spus Prokop, și s-a lăsat condus spre o bancă. Adică... nu mă simt bine, înțelegeți?

Deodată a scos din buzunar mâna bandajată cu un fel de cârpă murdară.

– Rănit, știi? Al naibii lucru.

– Și nu te doare capul? a întrebat bărbatul.

– Ba mă doare.

– Ei bine, ascultă, Prokop, a spus omul. Acum ai febră sau ceva de genul asta. Trebuie să mergi la spital, înțelegeți? Ești bolnav, se vede asta. Dar măcar încearcă să-ți amintești că ne

cunoaștem. Eu sunt Tomeš. Mergeam amândoi la ora de chimie. Omule, vino-ți în fire!

– Știu, Tomeš, a spus Prokop slab. Derbedeul ăla. Ce-i cu el?

– Nimic, a spus Tomeš. Vorbește acum cu tine. Trebuie să te duci la culcare, înțelegeți? Unde locuiеști?

– Acolo, s-a străduit Prokop să articuleze, arătând cu capul undeva. La... la Hybšmonka. A dat să se ridice. Nu vreau să merg acolo! Nu te duce acolo! Acolo e – acolo e...

– Ce e?

– Krakatit, a șoptit Prokop.

– Ce e aia?

– Nimic. Nu spun. Nimeni nu are voie acolo. Sau – sau ...

– Ce?

– Ffft, bum! a spus Prokop, aruncându-și mâna în sus.

– Ce-i asta?

– Krakatoa.¹ Kra-ka-tau. Vulcan. Vul-vulcan, pricepi? Mie... mie mi-a smuls degetul mare. Nu știu ce...

Prokop a făcut o pauză și a adăugat încet:

– Asta e o chestie cumplită, omule!

Tomeš îl privea atent, ca și cum ar fi așteptat ceva.

– Așa zici..., a început după o clipă, tot mai faci explozivi?

– Da.

– Cu succes?

Prokop a scos ceva care semăna cu un răs.

– Ți-ar plăcea să știi, nu-i așa? Băiete, nu e doar așa. Nu e – nu e numai așa... a repetat Prokop clătănând amețit din cap. Omule, asta a pornit așa, de la sine...

¹ Krakatoa sau Krakatau, unul dintre cei mai puternici și activi vulcani din lume, situat în Indonezia, între insulele Java și Sumatra. Cea mai puternică explozie a acestuia a fost înregistrată în 26-27 august 1883.

– Ce?

– Kra-ka-tit. Krakatit. Krrraaakatit. Și așa, de la sine, eu doar am lăsat praful pe masă, pricepi? Restul l-am strâns într-o cutie. Pe masă a rămas doar puțin praf, și dintr-o dată...

– ... a explodat.

– A explodat. Dar ce explozie, și era numai puțin praf care îmi scăpase ... nici nu se vedea. Iar becul – la un kilometru distanță. Și a dispărut. Și eu – în fotoliu, ca un buștean. Înțelegi, obosit. Prea multă muncă. Și dintr-o dată... bang! Am zburat la pământ. Geamurile au sărit în aer și becul a zburat. O detonare ca atunci când explodează un obuz Lyddite². O brizantă cumplită. Am... am crezut la început că a pocnit chestia aia albă, purțulan, porțen, ponțelar porțelan, polcenal, zi repede, cum se cheamă, chestia aia albă, știi, izolatoare, cum se cheamă? Si-li-cat de aluminiu.

– Porțelan.

– Cutia. Am crezut că s-a spart cutia, că s-a făcut zob. Așa că am aprins un chibrit și cutia e acolo, e acolo, e acolo întregă. Și eu – stană de piatră – până când chibritul mi-a ars degetele. Și departe – peste câmp – în beznă – în Břevnov sau în Střešovice³... Și mi-a venit în minte cuvântul ăsta. Krakatoa. Krakatit. Kra-ka-tit. Nu, nu a fost așa. Cum a explodat, am zburat la pământ și am țipat Krakatit. Krakatit. După aceea am uitat. Cine e acolo? Cine – cine sunteți?

– Colegul Tomeš.

– Tomeš, oh. Nenorocitul ăla! A împrumutat cursurile de la mine. Și nu mi-a înapoiat un caiet de chimie. Tomeš, cum îi zicea pe numele mic?

² Exploziv pe bază de acid picric, descoperit în secolul al XVIII-lea de chimistul suedez C.W. Scheele.

³ Břevnov, Střešovice Cartiere din Praga.

– Jiří.

– Acum știi, Jirka. Tu ești Jirka, știi. Jirka Tomeš. Unde e caietul ăla? Stai să-ți spun ceva. Dacă explodează și restul e jale. Omule, zdrobește toată Praga. O mătură de pe fața pământului. O împrăștiie în vânt, pfuu! Când va exploda recipientul ăla de porțelan...

– Ce recipient?

– Tu ești Jirka Tomeš, știi. Du-te la Karlín. La Karlín sau la Vysočany⁴, și vezi cum explodează. Fugi, fugi iute!

– De ce?

– Am făcut o sută de kilograme. O sută de kilograme de Krakatit. Nu, cam – cam 150 de grame. Acolo sus, în recipientul ăla de por-țe-lan. Omule, dacă explodează... Dar, stai așa, asta e imposibil, e o prostie, a mormăit Prokop, apucându-se cu mâinile de cap.

– Cum așa?

– De ce, de ce, de ce n-a explodat și în recipientul ăla? Dacă pulberea... așa, de la sine... Stai așa, pe masă e tablă de zinc... tablă... Ce a făcut-o să explodeze pe masă? Stai, stai așa, taci, taci, mormăia Prokop și s-a ridicat în picioare clătănându-se.

– Ce te-a apucat?

– Krakatit, a mormăit Prokop, a făcut o mișcare de rotație cu tot trupul și s-a prăbușit leșinat la pământ.

⁴ Karlín, Vysočany – cartiere din Praga.

Primul lucru de care și-a dat seama Prokop a fost că totul se zguduia cu el într-un huruit asurzitor și că cineva îl ținea strâns de talie. Se temea îngrozitor să deschidă ochii; credea că vine ceva peste el. Dar cum huruitul nu înceta, a deschis ochii și a văzut în fața lui un patruleter întunecat prin care se mișcau bile de ceață strălucitoare și dăre de lumină. Nu-și putea explica ce era asta; se uita buimăcit la moliile care zburau și săreau, împăcându-se resemnat cu tot ce urma să i se întâmple. Apoi a înțeles că huruitul acela înverșunat venea de la roțile trăsurii și că treceau pe lângă lămpile de afară învăluite în ceață; și, obosit de atâtea privit, a închis din nou ochii și s-a lăsat dus de val.

– Acum o să te întinzi, i-a spus o voce încet deasupra capului; o să înghiți o aspirină și te vei simți mai bine. Măine dimineață îți aduc un doctor, bine?

– Cine este? a întrebat Prokop somnoros.

– Tomeș. O să te culci la mine acasă, Prokop. Ai febră. Unde te doare?

– Peste tot. Mi se învârte capul. Așa, știi tu...

– Stai culcat. Îți fac un ceai și o să dormi. E din cauza emoției, știi. E un fel de febră nervoasă. O să-ți treacă până dimineață.

Prokop și-a încrețit fruntea, străduindu-se să-și amintească.

– Știu, a spus el după o clipă îngrijorat. Ascultă, dar cineva ar trebui să arunce recipientul ăla în apă. Ca să nu explodeze.

– Nu-ți face griji. Nu mai vorbi.

– Și... probabil că aș putea să stau în capul oaselor. Nu sunt prea greu pentru tine?

– Nu, stai culcat.

– Și caietul meu de chimie, și-a amintit Prokop brusc.

– Da, o să-l capeți. Dar acum stai liniștit, auzi?

– Îmi simt capul atât de greu...

Între timp, trăsură urca cu zgomot pe strada Ječná. Tomeș fluiera slab o melodie și se uita pe fereastră. Prokop respira suierător și gemea încetișor. Ceața uda trotuarele și pătrundea pe sub haină cu răceala ei jilavă; era pustiu și târziu.

– Ajungem imediat, a spus Tomeș cu voce tare.

Trăsura a hurducăit din nou și a cotit la dreapta.

– Stai așa, Prokop, poți să faci câțiva pași? O să te ajut eu.

Tomeș și-a târât anevoie oaspetele până la etajul al doilea. Prokop se simțea cumva ușor și imponderabil, aproape că se lăsa purtat pe sus pe scări; dar Tomeș găfăia din greu și își ștergea sudoarea.

– Vezi, sunt ușor ca un fulg, s-a mirat Prokop.

– Sigur că da, a mormăit Tomeș găfăind și a deschis apartamentul.

Prokop se simțea ca un copil mic în timp ce Tomeș îl dezbrăca.

– Mămica mea, a început el să spună ceva, mămica mea, cândva demult, tata stătea la masă, iar mama mă ducea în pat, înțelegi?

Acum stătea lungit în pat, acoperit până sub bărbie, clănțănea din dinți și se uita la Tomeș, care se foia pe lângă sobă și aprindea repede focul. Îi venea să plângă de emoție, de milă și de slăbiciune, și tot bolborosea ceva; s-a liniștit de abia când a simțit o compresă rece pe frunte. Apoi s-a uitat tăcut prin cameră; mirosea a tutun și a femeie.

– Ești mare pișicher, Tomeș, a spus el grav. Tot te mai ții de fete.

Tomeš s-a întors spre el.

– Și ce-i cu asta?

– Nimic. Oricum, ce mai faci?

Tomeš a fluturat din mână.

– Mizerabil, prietene. N-am niciun sfanț.

– Petreci!

Tomeš a scuturat din cap.

– Și e păcat de tine, știi? a început Prokop cu îngrijorare. –

Ai putea... Uite, eu muncesc de doisprezece ani.

– Și ce ai realizat cu asta? a obiectat Tomeš mohorât.

– Ei bine, câte ceva pe ici, pe colo. Am vândut niște dextrină explozivă anul ăsta.

– Cu cât?

– Cu zece mii. Știi, asta nu e nimic, o prostie. E un exploziv prost pentru mine. Dar dacă aș vrea să...

– Te simți mai bine?

– Mă simt admirabil. Am găsit metodele! Omule, un nitrat de ceriu, asta e o adevărată fiară pătimășă; și clorul, clorul, tetraclorura de clor se aprinde la lumină. Aprinzi un bec și bang! Dar asta nu e nimic. Uite! spune el și scoate brusc de sub cuvertură o mână subțire, oribil de mutilată. Când iau ceva în mână, eu... simt atomii foșnind. Pur și simplu mă furnică. Fiecare substanță mă furnică altfel, înțelegi?

– Nu.

– Asta e puterea, știi? Puterea din materie. Materia este teribil de puternică. Eu... eu... simt cum mișună atomii în ea. Se țin laolaltă ... cu un efort uriaș. Când o desfăci din interior, se destramă, bum! Totul este o explozie. Când floarea se deschide, este o explozie. Fiecare gând este o explozie în creier. Când îmi strângi mâna, simt cum explodează ceva în tine. Am

un asemenea simț tactil, omule! Și auzul! Totul foșnește, ca o pulbere efervescentă. Ca niște mici explozii. Mie îmi sună în cap... Ratatata, ca o mitralieră.

– Haide, a spus Tomeš, acum înghite aspirina asta.

– Da. Aspirină explozivă. Acetilsalicilazidă perclorinată. Asta nu e nimic. Omule, am descoperit explozivi exotermi. Fiecare substanță este de fapt un exploziv. Apa... apa este un exploziv. Argila... și aerul. Puful de găscă, puful dintr-o plapumă este tot un exploziv. Știi, deocamdată are doar o importanță teoretică. Și am găsit exploziile atomice. Eu... eu... am efectuat explozia alfa. Se descompune în particule plus-plus. Nicio termochimie. Distrugere. Chimie distructivă, omule. Asta este ceva uriaș, Tomeš, ceva pur științific. Am calculele acasă... Oameni buni, dacă aș avea aparate! Dar nu am decât ochii... și mâinile... Stai așa, am să le scriu!

– Nu ți-e somn?

– Ba da. Astăzi... sunt... obosit. Și tu ce ai mai făcut?

– Păi, nimic. Cu viața.

– Viața este un exploziv, știi? Bang, omul se naște și se descompune, bum! Și nouă ni se pare că durează Dumnezeu știe câți ani, nu? Stai puțin, am încurcat ceva, nu-i așa?

– E în ordine, Prokop. Poate că mâine o să fac bum. Dacă n-o să am bani. Dar nu contează, bătrâne, acuma dormi.

– Pot să te împrumut eu, nu vrei?

– Lasă! Oricum nu ai avea destui. Poate că tata... Tomeš a fluturat din mână.

– Păi vezi, încă mai ai un tată, a spus Prokop brusc înduioșat după o clipă.

– Ei bine, da. E doctor la Týnice. Tomeš s-a ridicat în picioare și a început să se plimbe prin cameră. E mare mizerie, omule,

mare mizerie. Am încurcat-o rău! Dar nu-ți face griji pentru mine. O să mă descurc eu cumva. Dormi!

Prokop s-a liniștit. Cu ochii pe jumătate închiși, a văzut cum Tomáš s-a așezat la biroul său, răscolind niște hârtii. Îi făcea cumva plăcere să asculte foșnetul hârtiilor și sâsâitul înăbușit al focului din sobă. Bărbatul aplecat peste masă își sprijinise capul în mâini și parcă nici nu respira; și lui Prokop i se părea că stă culcat la el acasă și îl vede pe fratele lui mai mare, pe Josef; învață la electrotehnică din cărți, pentru că mâine are examen; iar Prokop a adormit și a avut un somn febril.

III.

A visat că aude un zgomot care i se părea vă vine de la nenumărate roți. „Trebuie să fie vreo fabrică”, și-a spus el și a fugit pe scări. Dintr-o dată s-a trezit în fața unei uși mari, cu o placă de sticlă pe care scria: Pliniu.

S-a bucurat foarte tare și a intrat.

– Domnul Pliniu este aici? a întrebat-o pe domnișoara care ședea la o mașină de scris.

– Vine imediat, a spus domnișoara, și atunci s-a apropiat de el un bărbat înalt, bărbierit, cu niște ochelari circulari enormi la ochi.

– Ce doriți? a întrebat el.

Prokop s-a uitat curios la fața neobișnuit de expresivă a

bărbatului. Acesta avea o gură de britanic și o frunte bombată și ridată, un neg pe tâmplă și o bărbie ca de actor de cinema.

– Dumneavoastră... dumneavoastră sunteți Pliniu?

– Pofțiți, a spus bărbatul înalt, făcând un semn scurt către biroul său.

– Sunt foarte... este o mare onoare pentru mine, s-a bálbâit Prokop, așezându-se.

– Ce doriți? l-a întrerupt bărbatul înalt.

– Eu am descompus materia, a declarat Prokop.

Pliniu nu a reacționat, se juca cu o cheie de oțel și își închidea pleoapele grele de sub lentile.

– Lucrurile sau în felul următor, a început Prokop grăbit. T-t-totul se descompune, nu-i așa? Materia este fragilă. Dar eu o voi face să se descompună dintr-odată, bum! Explozie, înțelegeți? În bucățele. În molecule. În atomi. Dar eu... eu am spart și atomii.

– Păcat, a spus Pliniu cu seriozitate.

– De ce, de ce e păcat?

– E păcat să spargi ceva. Chiar și de un atom e păcat. Ei bine, mai departe.

– O să... o să sparg atomul. Știu că Rutherford deja... Dar asta a fost doar așa. o mică răfuială cu radiații, știți? Nu înseamnă nimic. Trebuie să fie făcută în masă. Dacă vreți, pot să sparg o tonă de bismut pentru dumneavoastră; va nimici to-toată lumea, dar nu contează. Vreți?

– De ce să faci una ca asta?

– Este... interesant din punct de vedere științific, s-a fâstâcit Prokop. Stați puțin, cum să vă... Asta... asta este extrem de interesant pentru dumneavoastră.

S-a luat cu mâinile de cap.

– Stați, îmi explodează capul; va fi... din punct de vedere științific... extraordinar de interesant, nu-i așa? Ah, ah, a izbucnit el ușurat, am să vă explic. Dinamita... dinamita sfârtecă materia în bucăți, în bolovani, dar benzoltrioxozonida o transformă în pulbere; face doar o gaură mică, dar sfărâmă materia în particule submicroscopice, înțelegeți? Asta este din cauza vitezei de detonare. Materia nu are timp să se retragă; nu poate nici măcar să se sfășie, să se rupă, înțelegi? Și eu... am mărit viteza de detonare. Argonozonid. Clorargonozonid. Tetrargon. Și tot așa mai departe. Atunci nici măcar aerul nu poate da înapoi; este rigid ca... ca... o placă de oțel. Se va rupe în molecule. Și așa mai departe. Și apoi dintr-odată... de la o anumită viteză... brizanta începe să crească înfricoșător. Crește... la pătrat. Mă uit înnebunit. De unde vine asta? De unde, de unde, de unde a apărut dintr-odată toată energia asta? insista Prokop înfrigurat. Vă rog să-mi spuneți.

– Ei bine, poate că din atom, și-a dat cu părerea Pliniu.

– Ah, a exclamat Prokop triumfător, ștergându-și sudoarea. Aici e șpilul. Pur și simplu în atom. Asta... izbește atomii unul de altul... și... rupe învelișul beta... și nucleul trebuie să se dezintegreze. Este o explozie alfa. Știți cine sunt eu? Sunt prima persoană care a depășit factorul de compresibilitate, domnule. Am descoperit exploziile atomice. Eu, eu sunt cel care a extras tantalul din bismut. Ascultați, știți câtă putere este într-un gram de mercur? Patru sute șaiszeci și două de milioane de kilogram-metri. Materia este teribil de puternică. Materia este un regiment care se mișcă pe loc: un doi, un doi; dar dați comanda corectă și regimentul trece la atac, *en avant!* Aceasta este explozia, înțelegeți? Ura!

Prokop a fost luat prin surprindere de propriul său strigăt;

i-a bubuit în cap așa de tare, încât nu mai percepea nimic.

– Scuzați-mă, a spus el ca să-și acopere stânjeneala, și și-a căutat cu mâna tremurând tabachera. Fumați?

– Nu.

– Chiar și vechii romani fumau, l-a asigurat Prokop, deschizând tabachera. Erau numai cartușe grele. Luați, vă rog, l-a îndemnat el, sunt Nobel Extra foarte ușoare. A mușcat el însuși vârful unui cartușul cu tetril, căutând chibriturile.

– Asta nu e nimic, a început el, dar ați auzit de sticla explozivă? Păcat. Ascultați, eu pot să vă fac și hârtie explozivă. Scrieți o scrisoare, cineva o aruncă în foc și bang! Toată casa sare în aer. Vreți?

– Pentru ce? a întrebat Pliniu, ridicând sprâncenele.

– Doar așa. Energia trebuie să iasă. Am să vă spun ceva. Dacă ați putea să vă plimbați pe tavan, ce ați obține din asta? În primul rând, nu dau doi bani pe teoriile valenței. Orice se poate aranja. Auziți ce zgomot este afară? Auziți cum crește iarba: numai explozii. Fiecare sămânță este o capsulă explozivă care explodează. Puf, ca o rachetă. Și proștii cred că nu există tautomerie.⁵ O să le arăt atâta merotropie încât o să înnebunească. Totul este experiență de laborator, domnule.

Prokop își dădea seama îngrozit că îndrugă prostii; voia să evite lucrul acesta și vorbea cât mai repede, înșirând vrute și nevrute. Pliniu dădea grav din cap; ba chiar se legăna cu tot trupul tot mai adânc și mai adânc, de parcă s-ar fi închinat. Prokop bolborosea formule confuze și nu se putea opri, cu ochii pironiți la Pliniu, care se legăna cu viteză crescândă, ca o mașină. Podeaua de sub el a început să se clatine și să se înalțe.

⁵ Proprietatea unor substanțe organice de a trece din una în alta.